

SUOMEN
KEILAILULIITTO

Ympäristövastuusuunnitelma

(Päivitetty 22.8.2024) ja hyväksytty SKL:n hallituksessa 24.10.2024)

Ympäristövastuusuunnitelman tavoite

Keilailun ympäristöohjelman tavoitteena on edistää ja vahvistaa ympäristön huomioimista osana kaikkea keilailutoimintaa. Keilailuliitto huomioi ympäristövaikutukset omassa toiminnassaan, luo malleja ja ohjaa paikallisliittojen ja seurojen toimintaa sekä vaatii vastaavia toimia yhteistyötahoiltaan kotimaassa ja kansainvälisissä yhteisöissä sekä näyttää esimerkkiä muille toimijoille. Paikallisliitoissa ja seuroissa ympäristövaikutusten minimointi otetaan huomioon kaikissa toimissa, he tarjoavat jäsenilleen mahdollisuuden harrastaa ympäristövastuullisesti ja lapset ja nuoret oppivat harrastuksen ohessa ympäristön huomioimista. Keilailun toimijat ovat omaksuneet ympäristöä huomioivat toimet ja jatkavat niiden huomioimista myös keilailutoiminnan ulkopuolella.

Materiaalikulttuurin muutos

Materiaalikulttuurin muutos otetaan huomioon keilailussa siten, että hankinnat ovat pitkäaikaisia ja kierrätyksessä on toimivat käytännöt. Hankintoja tehdään yhteistyössä eri toimijoiden välillä ja niistä pidetään huolta sekä kunnostetaan tarvittaessa. Turhista materiaaleista on luovuttu, joko sähköistämällä niitä, ottamalla tilalle kestävämpiä vaihtoehtoja tai muuttamalla käytäntöjä kokonaan, mikä näkyy esimerkiksi toimiston arjessa. Hankinnoissa suositaan suomalaista työtä.

Tapahtuma- ja kilpailutoiminta

Kilpailut ja tapahtumat järjestetään siten, että ympäristö huomioidaan tapahtumaa ennen, sen aikana ja sen päätyttyä. Tapahtumiin pääsee julkisilla, tai ne ovat saavutettavissa kevyenliikenteen keinoin lähialueelta tuleville. Pidemmältä saapuville osallistujille pyritään saamaan yhteiskuljetuksia. Ulkomaille lähettäessä matkoissa huomioidaan kohde, matkustustavat sekä matkan kesto.

Osallistumisissa hyödynnetään etäosallistumista, esimerkiksi koulutuksien ja kokouksien osalta.

Tapahtumiin tehdään vain harkittuja hankintoja ja harvoin käytettäviä materiaaleja lainataan, vuokrataan tai hankitaan yhteiskäyttötarpeiksi useiden toimijoiden välille. Materiaalin määrää on vähennetty, esimerkiksi palkinnoissa on huomioitu niiden kestävyys ja käytettävyys saajalle ja turhista tarpeista on luovuttu kokonaan. Tapahtumissa on huomioitu kierrätys, niin tapahtuman aikana kuin sen jälkeen.

Tapahtumat ovat paperittomia ja niissä hyödynnetään monipuolisesti digitaalisia ratkaisuja.

Perustoiminnot

Perustoiminnot rakentuvat digitaalisten työkalujen ja palvelujen varaan, jolloin toimistot ovat paperittomia. Hankintoja tehdään harkiten ja ne suunnitellaan pitkäaikaisiksi sekä monikäyttöisiksi. Suurin osa kokouksista ja koulutuksista järjestetään etänä, kaikki ovat paperittomia. Saapuvan ja lähtevän paperisen

postin ja pakettien määrä on pieni. Työtä voi tehdä joustavasti etänä ja töihin kuljetaan julkisilla sekä yhteiskuljetuksilla.

Toiminnan ympäristövaikutukset

Toimintamme ympäristövaikutuksia on mietitty jo aiemmin. Pohdintaa on nyt syvennetty ja tavoitteena on ollut tunnistaa eri toiminnat ja toimintatavat, joita muokkaamalla voimme vaikuttaa ympäristöön.

Tunnistetut toiminnat:

- Liiton päivittäinen toiminta (kulkutavat ja materiaalit)
- Kilpailujen ja tapahtumien järjestäminen
- Varusteiden hankinta ja muut hankinnat
- Liikuntapaikat
- Tiedottaminen

Toimenpidesuunnitelma vuosille 2024-2026

Liiton päivittäinen toiminta (kulkutavat ja materiaalit)

1. vähentää liikenteestä johtuvia päästöjä
Toimenpiteinä;
  - etäkokousten järjestämisen määrän kasvattaminen
  - etäkoulutusten lisääminen
  - Helsingin toimiston siirtäminen Tampereelle työmatkustuksen vähentämiseksi
2. vähentää paperisten materiaalien käyttöä
Toimenpiteinä;
  - siirrytään paperisesta jäsenlehdessä digitaaliseen tiedottamiseen
  - muiden tulostettavien paperisten lomakkeiden sähköistäminen

Kilpailujen ja tapahtumien järjestäminen

3. vähentää liikenteestä johtuvia päästöjä
Toimenpiteinä;
  - liiton eri organisaatioiden etäkokousten järjestämisen määrän kasvattaminen
  - liiton eri organisaatioiden etäkoulutusten lisääminen
4. vähentää paperisten materiaalien käyttöä
Toimenpiteinä;
  - kotimaan kilpailujen paperisten tulosten sähköistäminen
  - kilpailuilmoitusten sähköistäminen ja siirtäminen verkkosivuille

Varusteiden hankinta

5. vähentää arvokilpailujoukkueiden vaatetuksen määrää
Toimenpiteinä;
  - paitojen ja housujen säilyttämisvelvollisuus ja uudelleen käytettävyys useamman vuoden aikaiseksi

Liikuntapaikat

6. vähentää keilahallien ympäristövaikutuksia

Toimenpiteinä;

- tiedotamme eri kanavien kautta halliyrittäjiä kestävästä kehityksestä ja mitä toimenpiteitä liikuntapaikoissa voidaan tehdä asioiden edistämiseksi, esimerkkinä Suomen Keilailuliiton ympäristövastuusuunnitelma
- narupystytuskoneiden hyväksyminen kilpailuissa, tavoitteena energiakulutuksen pienentäminen

Tiedottaminen

7. vähentää jäsenliittojen ja keilaajiemme ympäristövaikutuksia

Toimenpiteinä;

- tiedotamme eri kanavien kautta jäsenliittojamme, keilahalleja, seurojamme ja keilaajiamme kestävästä kehityksestä ja mitä toimenpiteitä jokainen toimija voi tehdä asioiden edistämiseksi, esimerkkinä Suomen Keilailuliiton vastuullisuusohjelman ympäristövastuusuunnitelma

Suunnitelman vastuhenkilö

Ympäristövastuusuunnitelman sisällön toteutuksesta ja sen päivittämisestä sekä kentälle tietoisuuteen viemisestä vastaa liiton toiminnanjohtaja.

Arviointi ja seuranta

Suunnitelman toimenpiteiden ja konkreettisten tavoitteiden onnistumista tarkastellaan vuosittain liiton toimintakertomuksessa.

Keilailussa kannamme vastuun ympäristöstä ja pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestävä kehityksen. Suosimme lähiliikuntaa, kampanjoimme erilaisista ympäristöä säästävistä toimista kuten arkiliikunnasta ja kierrätyksestä. Tapahtumissamme huomioidaan kestävä kehitys ja seuroja ohjeistetaan siihen heidän järjestämässään kilpailuissa ja tapahtumissa.

[Olympiakomitean KEKE-koutsit](#)

[Urheiluseuran ympäristöopin perusteet](#)

[Järjestöjen hiilijalanjätkilaskuri](#)

Seuranta ja toteutus

Keilailuliitossa ympäristöohjelman päivityksestä, tavoitteiden seurannasta ja toimeenpanon valvomisesta vastaa toimiston henkilökunta. Ympäristöohjelman tavoitteet ja edistyminen tarkistetaan vuosittain toiminnan suunnittelun yhteydessä. Paikallisliittojen ja seurojen edistymistä seurataan kyselyiden avulla. Paikallisliittoja ja seuroja ohjataan ympäristötekoihin vastuullisuusaskelien avulla sekä päivittämällä ohjeistuksia, esimerkiksi kilpailujen järjestämisestä, sekä muuttamalla käytäntöjä, esimerkiksi kilpailuiden myöntämiseksi. Viestinnällä on iso rooli ympäristötyön edistämisessä. Eri kanavissa viestimällä saavutetaan niin paikallisliittoja, seuroja ja heidän jäseniään kuin urheilijoiden tukijoukkoja ja lajin ulkopuolisia

henkilöitä. Viestinnän tavoitteena on lisätä tietoisuutta, kannustaa sekä haastaa urheilijoita, seuroja, perheitä ja muita tahoja ympäristöä edistäviin toimiin omassa lajissaan.

Aikaisemmat toimet

Ympäristötyö alkaa oman toiminnan vaikutuksien arvioinnilla ja samalla on tärkeää tunnistaa jo tehdyt toimet ja toimivat käytännöt. Keilailussa ympäristön huomioiminen on melko uutta. Keilailuliitossa on tehty tietoisia valintoja ympäristön suhteen, esimerkiksi paperin vähentäminen toimistossa, digitalisoituminen sekä paitojen kierrätys. Monien tekojen takana on myös taloudellinen valinta, sillä esimerkiksi kierrättämällä varusteita lasketaan harrastuksesta muodostuvia kustannuksia.

Keilailu on myös perinteisesti ollut lähiliikuntaa ja esimerkiksi keilahalleilla käydään usein koulujen liikuntatunneilla. Näin lähialueelta on päässyt helposti osallistumaan tunneille ja kulkemaan paikalle esimerkiksi kävellen tai pyöräillen. Keilailuliitossa on aikaisemmin otettu käyttöön uusi toimitapoja toimistotyössä, esimerkiksi tulosteiden vähentäminen ja myöhemmin digitaalisten ratkaisuiden kehittäminen, mitä jatkuu edelleen. Materiaali hankinnoissa on myös pyritty suunnittelemaan pitkäikäisiä ja monikäyttöisiä hankintoja. Vuonna 2022 Helsingissä järjestetyt miesten EM-kilpailut oli esimerkki tapahtumasta, jossa oli onnistuneesti ja kattavasti huomioitu ympäristö hotelli- ja yhteiskuljetus valintoihin. Tunnistamalla jo tehtyjä toimia ja toimivia käytäntöjä, on niitä mahdollista kehittää eteenpäin ja laajentaa niiden vaikuttavuutta. Ympäristötoimia ei myöskään tule pitää itsestään selvyytenä, vaan niistä tulee kertoa kuuluvasti niin jäsenille kuin muille toimijoille. Vain näin voidaan tuoda tärkeää työtä näkyväksi, lisätä tietoisuutta, kannustaa muita mukaan ja näyttää esimerkkiä.

Keilailun eri roolit ympäristötyössä

Keilailussa ympäristötyö kuuluu kaikille toimijoille ja tasoille. Keilailuliitto näyttää esimerkkiä ja luo jäsenilleen mahdollisuuksia järjestää ympäristövastuullista seuratoimintaa. Se voi vaatia ympäristötoimia muilta toimijoilta, niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Keilailuliitto huomioi osa-aluekohtaiset tavoitteet omassa toiminnassaan ja tapahtumisissaan. Seurat näyttävät esimerkkiä jäsenilleen ja luovat heille mahdollisuuksia. He vaativat toimia muilta seuroilta, kunnilta sekä urheilujärjestöiltä, kuten Keilailuliitolta. Seurat huomioivat osa-aluekohtaiset tavoitteet omassa toiminnassaan ja tapahtumisissaan. Jäsenet voivat toimia harrastuksessaan ympäristövastuullisesti ja näyttää esimerkkiä muille jäsenille. Jäsenet vaativat toimia omalta seuraltaan sekä muilta tahoilta ja voivat osallistua seuransa ympäristötyöhön.

Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta

Huippu-urheilu ei voi koskaan olla päästötöntä, sillä esimerkiksi matkustamisesta ei pystytä kokonaan luopumaan. Huippu-urheilussakin päästöt ja ympäristövaikutukset pyritään minimoimaan, esimerkiksi yhdistämällä kilpailu- ja harjoittelumatkoja sekä painottamalla lähellä sijaitsevia kohteita. Huippu-urheilussa huomioidaan samat osa-aluekohtaiset vaikutukset ja tavoitteet kuin muussa toiminnassa. Huippu-urheilun ympäristövaikutuksia ja hiilijalanjälkeä tulee pyrkiä kompensoimaan keilailun muilla osa-alueilla. Myös muussa kansainvälisessä toiminnassa, kuten arvokilpailuissa ja kokousmatkoilla, tulee huomioida samat vaikutukset ja tavoitteet kuin muissa toimissa. Huippu-urheilun ulkopuolella pystytään

tehokkaammin vähentämään matkustamista, esimerkiksi kokouksissa voidaan suosia etäosallistumista ja vähentää osallistujien määrää.

Periaatteet

Keilailun ympäristöohjelman tavoitteet saavutetaan seuraavia periaatteita noudattamalla:

Aloitamme pienistä teoista, mutta tavoittelemme isompaa muutosta.

Luomme uusia, ympäristövastuullisia käytäntöjä ja otamme ne osaksi normaalia ja jatkuvaa toimintaamme.

Ympäristötyö ei ole rajattu hanke, vaan ympäristövastuullisuus on pysyvä, toimintaa ohjaava arvo.

Pyrimme näyttämään esimerkkiä muille toimijoille, niin lajin sisällä kuin muillekin tahoille.

Luomme mahdollisuuksia keilailutoiminnassa mukana oleville tehdä omia, ympäristövastuullisia valintoja harrastuksensa tai työnsä parissa.

Kannustamme muita ympäristötyön tekemisessä: jäseniä, seuroja, kuntia, urheiluyhteisöä sekä yrityksiä.

Teemme yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Yhdessä saavutamme enemmän ja voimme tehdä kestävämpiä hankintoja, hankkeita ja toimintamalleja.

Kannustamme muita toimijoita osallistumaan ympäristötyöhön ja huomioimaan ympäristövaikutukset heidän toiminnassaan.

Ympäristötyön osa-aluekohtaisia toimintaohjeita ja periaatteita

Osa-aluekohtaiset toimintaohjeet ja periaatteet ohjaavat toimintaa ympäristötavoitteiden mukaisesti.

Materiaalikulttuurin muutos

Osa-alueessa huomioidaan seuraavat asiat:

- Pelivaatteet
- Palkinnot ja lahjat
- Paperimateriaali ja muut hankinnat

Periaatteet

Vähemmän on enemmän

Pitkäaikaiset valinnat

Monikäyttöisyys

Tarvehankinta ja suunnitelmallisuus

Kestävyys ja laatu

Kierrätys ja uudelleen käyttö

Yhteiskäyttö ja yhteistyö

Materiaalien arvostus

Huolto ja korjaus

Toimintaohjeet

Vaatteet suunnitellaan usealle vuodelle. Ne ovat laadukkaita, jotta ne kestävät käyttöä. Vaatteet ovat monikäyttöisiä ja niitä voidaan käyttää useampaan tarkoitukseen ja tilanteeseen. Mallin lopulta vaihtuessa

vaihdetaan sellaiseen malliin, jota voidaan käyttää vanhan vaatteen kanssa rinnakkain, kunnes vanhat vaatteet ovat käyttökelvottomia.

- Mittari: Vaatteen käyttökertojen määrä ja vaatteen ikä, mitä suurempi käyttökertojen ja käyttövuosien määrä, sitä onnistuneempi hankinta on ollut.

Muita huomioita:

- Kierrätys laskee kustannuksia

- Laadukas vaate kestää käyttöä enemmän. Kalliimpi hinta voi antaa epämieluisamman kuvan hankinnasta, mutta monikäyttöisissä ja pitkäikäisissä tuotteissa kustannukset käyttökertoja kohden ovat usein pienemmät kuin halvoissa ja nopeasti hajoavissa tuotteissa.

Pokaalit ja mitalit on kestävästi tuotettuja, samanlaisia, kooltaan maltillisia sekä ilman vuosilukua, jotta ylijäämiä voidaan käyttää seuraavalla kerralla. Vuosilukua käytettäessä lasketaan tarkasti palkintojen tarve, ettei ylimäärisiä palkinto tule. Käytetään aktiivisesti kiertopalkintoja ja tilanteen salliessa palkitaan palkinnon saaja hänelle mieleisellä hyödykkeellä pokaalin tai mitalin sijaan. Vanhoja palkintoja kierrätetään

Lahjat ja palkitsemiset tehdään vastaanottajan tarpeet huomioiden. Vältetään antamasta tuotteita, joita palkinnonsaaja ei tarvitse ja suositaan aineettomia palkintoja tai esimerkiksi kulutettavia hyödykkeitä.

- Mittari: Palkintojen ja lahjojen määrä sekä laatu

Markkinointi on digitaalista. Digitaalisella viestinnällä ja mainonnalla saavutetaan enemmän ihmisiä.

- Mittari: Tulosteiden määrä ja viestinnän määrä erilaisilla alustoilla, mitä vähemmän tulosteita ja mitä useammalla kanavalla viestitään sähköisesti, sen kestävämmän suunniteltu markkinointi.

Paperimateriaali on muutettu digitaaliseen muotoon. Tulostaminen on materiaalin käyttäjän vastuulla ja päätettävissä. Arkistoitava materiaali on jo sähköisessä muodossa, jolloin se myös arkistoidaan sähköisesti.

- Mittari: Tulosteiden määrä, mitä vähemmän tulosteita, sen kestävämmän toteutetut materiaalit.

Kilpailut ja tapahtumat

Osa-alueessa huomioidaan seuraavat asiat:

- Tapahtumapaikan saavutettavuus lähialueelta
- Tapahtuman maantieteellinen sijainti
- Etäosallistuminen
- Materiaalit
- Kierrätys
- Olosuhteet
- Ulkomaille tapahtuva matkustaminen

Periaatteet

Kilpailuihin ja tapahtumiin voidaan osallistua ympäristövastuullisesti

Kilpailuita ja tapahtumia on lähellä jokaista harrastajaa ja kilpailijaa

Ympäristö huomioidaan kaikissa tapahtumissa ja kilpailuissa

Toimintaohjeet

Suur tapahtumissa määritellään tapahtumakohtaisesti ympäristötavoitteet, jotka huomioivat koko keilailun ympäristöohjelman tavoitteet.

Saavutettavuus on huomioita tapahtumapaikan valinnassa. Kaupunkiin tai kuntaan voidaan saapua junalla tai linja-autolla ja kaupungin tai kunnan sisällä tapahtumapaikkaan voidaan saapua julkisin liikennevälinein

tai kevyen liikenteen keinoin. Aikatauluissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan ensimmäiset ja viimeiset vuorot esimerkiksi kaukojunien osalta.

- Mittarit: Liikenne välineiden määrä, joilla tapahtumapaikka on saavutettavissa

Kimppakyytejä suositaan ja niihin kannustetaan.

- Mittari: Autojen määrä, jolla tapahtumapaikalle on saavuttu

Etäosallistuminen on mahdollista monipuolisesti erilaisiin tapahtumiin. Tapahtumia ja kilpailuja järjestetään perinteisen tavan lisäksi joko hybridinä tai kokonaan etäversiona.

- Mittari: Etäkoulutusten ja etäkokousten määrä

Maantieteellinen kattavuus huomioidaan tapahtumien ja kilpailujen järjestämisoikeuksia jaettaessa. Jokaisella maantieteellisellä alueella on säännöllisesti erilaista tapahtuma ja kilpailutoimintaa alueen urheilijoille. Kattavuutta täydennetään etäosallistumismahdollisuuksilla.

- Mittari: Tapahtumien ja kilpailuiden määrä eri alueilla.

Kierrätys on huomioitu niin tapahtumien ja kilpailuiden hankinnoissa kuin tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Kierrättämiseen on selkeät ohjeet ja tapahtumassa suositaan vain materiaaleja, joita voidaan helposti kierrättää. Katsojille tai osallistujille ei myöskään jaeta mitään, mitä ei voisi myöhemmin kierrättää. Jätteen määrä on alkujaan minimoitu, vähentämällä mm jaettavan ja kertakäyttöisen materiaalin määrää.

- Mittari: Sekajätteen määrä

Hankinnat on suunniteltu monikäyttöisiksi ja pitkäikäisiksi. Kaikille hankinnoille on tiedossa jatkokäyttötapa, sijoituspaikka tai kierrätyspaikka jo ennen hankintaa. Kierrättäminen on kuitenkin viimeinen vaihtoehto, sillä laajassa mittakaavassa se ei ole kestävää vaan viimeinen vaihtoehto vasta sitten kun tuotetta ei voi enää käyttää uudestaan. Suositaan lainaamista, vuokraamista ja yhteishankintoja sekä

pyritään kokonaisuudessaan vähentämään hankintojen määrää, sillä vain vähentämällä uusia hankintoja voidaan vähentää syntyvän jätteen määrää.

- Mittari: Hankintojen käyttöikä ja käyttökertojen määrä

Palkinnot huomioidaan materiaalikulttuurin muutoksen tavoitteiden mukaisesti

Kilpailut ja tapahtumat ulkomailla aiheuttavat eniten vaikutuksia, joita on vaikea pienentää. Ulkomaille suunnattaessa mietitään tarkasti; ketä matkalle lähetetään ja miksi, mikä on matkan tarkoitus ja voidaanko matkan tavoite täyttää myös ilman matkustamista. Lentämistä pyritään vähentämään, mutta myös matkojen yhdistäminen ja suorien lentojen suosiminen pienentävät lentämisen vaikutuksia. Ulkomailla toimittaessa vaaditaan läpinäkyvyyttä ja ympäristötoimia myös järjestävältä taholta.

Perustoiminnot

Toimisto

Työmatkat

Yhteistyötahot

Koulutus

Periaatteet

Huomioidaan voimistelun ympäristöohjelman tavoitteet perustoiminnoissa

Vähennetään materiaalia

Liikutaan kestäville tavoilla ja suositaan etäosallistumista

Valitaan kestävät ruokailutavat

Tehdään vaikutustyötä

Toimintaohjeet

Toimistossa panostetaan digitaalisiin ratkaisuihin, joilla tavoitellaan paperitonta toimistoa. Hankinnoissa otetaan huomioon materiaalikulttuurin muutoksen tavoitteet ja toimenpiteet. Toimistolla on tehokkaat energiansäästötoimet sekä selkeä kierrätysjärjestelmä. Toimistojen määrä ja neliöt vastaavat käyttötarvetta.

Matkustamisessa työpaikoille huomioidaan saavutettavuus sekä kannustetaan julkisen liikennevälineiden ja kevyen liikenteen muotojen käyttöön. Työmatkoja tehdään kimpakyydein sekä julkisilla liikennevälineillä. Pidempien työmatkojen tarve mietitään tarkoin. Matkustamisen tarvetta vähennetään etätymahdollisuuksin ja etäosallistumismahdollisuuksilla.

Yhteistyötahoilta vaaditaan läpinäkyvyyttä ja ympäristötoimia.

Koulutuksissa ja muissa tapahtumissa huomioidaan saavutettavuus, matkustaminen sekä materiaalit ja ruokailusta syntyvät vaikutukset. Koulutuksissa mahdollistetaan etäosallistuminen sekä käytetään digitaalisia materiaaleja.

Toimintasuunnitelmaan kirjoitetaan ympäristövastuusuunnitelman toteuttaminen kullakin tasolla.

Ohjelman puitteissa tehdyt toimenpiteet, seuranta ja arviointi kirjataan liiton toimintakertomukseen.